SS-55

Adli Psikotravmatoloji ve Adli Psikopatoloji

Erdinç Öztürk, Görkem Derin
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

ÖZET
Klinik psikoloji, psikiyatri ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik disiplinleri ile yakından ilişkili olan psikotravmatoloji, olumsuz yaşam olayları esnasında ya da sonrasında insanların ve toplumların verdikleri tepkiler ile hem travmaların psikoterapilerine hem de önleme politikalarına odaklanan psikolojinin temel bir alanıdır. Günümüzde özellikle son onlu yıllarda adalet sisteminde yer alan tutuklular ve hükümlüler ile gerçekleştirilen modern psikotravmatoloji paradigmaları ekseninde yapılandırılmış travma odaklı adli görüşmelerin hem bilimsel gerçekliğin ortaya çıkartılması sürecinde hem de en objektif ve en doğru bilgiye ulaşılmasında majör bir role sahip olduğu vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda kritik bir öneme sahip olan adli psikotravmatoloji, hem bireylerin ceza-adalet sistemine dahil olmasına yol açan olumsuz yaşam olayları zemininde ortaya çıkabilen travma kökenli psikiyatrik bozuklukların veya eşik altı tanı kriterleriyle seyreden psikopatolojilerin değerlendirilmesi hem de bu kişilerin travma odaklı adli görüşmelerinin sistematik ve detaylı bir şekilde gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Adli psikopatoloji ise ceza-adalet sistemi içerisindeki faillerin, psikotravmatolojik bir zeminde psikopatolojik açıdan değerlendirilmesidir. Adli psikopatolojinin temel araştırma alanlarını; suç isnadı olan kişilerin psikopatolojik ve nöropsikolojik açıdan değerlendirilmeleri, faillerin antisosyal davranış örüntüleri, nevroz-psikoz ayrımı, hükümlü olan bireylerin adli mekanizma içerisinde psikoterapilerinin optimal seviyede gerçekleştirilmesi ve suç mağduru olan kişilerin karşılaştıkları travmatik olaylar esnasında veya sonrasında gelişebilen dissosiyatif bozukluklar ve travma sonrası stres bozukluğu gibi ruhsal bozukluk tanılarının konulması oluşturmaktadır. Travmatize ve dissosiye bireylerin adli görüşmelerinde dikkat edilmesi gereken iki nokta: “görünürde çelişkili bilgi” ve “gizleme eğilimi”dir. Klinik deneyimi yeterli seviyede olmayan profesyoneller zaman zaman travmatize ve dissosiye bireylerin çelişkili gibi algıladıkları olumsuz yaşam olaylarıyla ilgili ifadeler, aslında sahip oldukları travma kökenli psikiyatrik tanılar ile doğru orantılı olup sadece “görünürde” çelişkili olarak algılanabilecek “gerçek” bilgilerdir. Adli sistemde yer alan kişilerin, görüşme yapan uzmanlara güvenememesi sebebiyle maruz kaldıkları olumsuz olaylarını anlatmakta sorun yaşaması, anılarını travmatik belleğinden dolayı parçalı olarak aktarması ve bu yaşantıların kendisine acı vermesi sebebiyle büyük oranda dissosiye edilmesi ya da yok farz edilmesi “gizleme eğilimleri” olarak ifade edilebilmektedir. Adli sistemde yer alan bireylerin büyük bir bölümünün geçmiş dönemlerde hem kronik hem de çok sayıda travma bildirmeleri sebebiyle adli değerlendirmelerinin klinik yönelimli adli psikotravmatolojik ve adli psikopatolojik bir zeminde gerçekleştirilmesi temel bir gereklilik haline gelmiştir.
Anahtar Kelimeler: Adli psikotravmatoloji; adli psikopatoloji; travma; psikotravmatoloji; klinik adli psikoloji; görünürde çelişkili bilgi; gizleme eğilimi

Forensic Psychotraumatology and Forensic Psychopathology

ABSTRACT
Psychotraumatology, which is closely related to clinical psychology, psychiatry and psychological counseling and guidance disciplines, is a fundamental field of psychology that focuses on both the psychotherapy of traumas and the prevention policies of people and societies during or after adverse life events. Today, it is emphasized that trauma-focused forensic interviews, which are structured on the axis of modern psychotraumatology paradigms, especially with detainees and convicts in the justice system in the last decades, have a major role both in the process of revealing the scientific reality and in reaching the most objective and most scientific fact. Forensic psychotraumatology, which has a critical importance in this direction, is both the investigation of trauma-induced psychiatric disorders or psychopathologies with sub-threshold diagnostic criteria, which can occur on the basis of negative life events that cause individuals to be in the criminal-justice system, and the systematic and detailed analysis of trauma-focused forensic interviews of these people known as realization. Forensic psychopathology, on the other hand, is the psychopathological evaluation of perpetrators in the criminal-justice system on a psychotraumatological basis. Basic research areas of forensic psychopathology; psychopathological and neuropsychological evaluation of people accused of crime, antisocial behavior patterns of perpetrators, difference between neurosis and psychosis, psychotherapy of convicted individuals within the forensic mechanism, mental disorders such as dissociative

disorders and post-traumatic stress disorder that may develop during or after traumatic events faced by crime and victims. Two points to be considered in the forensic interviews of traumatized and dissociated individuals are: "apparently contradictory testimony" and "hiding tendency". The statements of traumatized and dissociated individuals about negative life events that they perceive as contradictory from time to time, with insufficient clinical experience, are in fact directly proportional to the trauma-based psychiatric diagnosis they have and are "real" information that can only be perceived as "apparently" contradictory. The fact that the people in the forensic system have problems in describing the negative events they have been exposed to due to their inability to trust the interviewing experts, that they transfer their memories fragmented due to their traumatic memory, and that these experiences are largely dissociated or assumed to be absent due to the pain they experience can be interpreted as "hiding tendencies". Since most of the individuals in the judicial system have reported both chronic and multiple traumas in the past, it has become a basic requirement to carry out forensic evaluations on a clinically oriented forensic psychotraumatological and forensic psychopathological basis.
Keywords: Forensic psychotraumatology; forensic psychopathology; trauma; psychotraumatology; clinical forensic psychology; apparently contradictory testimony; hiding tendency

Psikotravmatolojinin Operasyonel Tanımı

Psikotravmatoloji, akut ve kronik olumsuz yaşam olaylarının insan psikolojisi üzerindeki etkilerini ve bu etkilerin yaşam boyu sürebilen psikopatolojilere dönüşümünü değerlendirerek hem travma kökenli psikiyatrik bozuklukların tedavilerini sağlayan hem de travma sonrası stres bozukluğu ve dissosiyatif bozukluklar konusunda akademik ve uygulamalı çalışmalar yapan bir bilim dalıdır. Psikotravmatoloji çalışmalarının, psikiyatri, klinik psikoloji ve psikotarih ile yakından ilişki dinamikleri ve fonksiyon geçişleri bulunmaktadır (Everly, 1993; Öztürk, 2020; 2021; Öztürk & Derin, 2020; Öztürk, Erdoğan & Derin, 2021). Aktüel hayatın her döneminde belirli oranlarda maruz kalınan travmatik yaşantılar, bazen bireylerin adaptif savunma mekanizmaları kapasiteleri ile doğru orantılı olarak zarar verici bir niteliğe erişmezken bazen ise bu olumsuz yaşam deneyimlerinin sıklığı, şiddeti ve süresi arttıkça maladaptif süreçlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Günümüzde, özellikle son onlu yıllarda önemli aşama kaydeden ve tüm dünyada en çok araştırılan ve çalışılan temel bilimsel odaklar arasında yer alan psikotravmatoloji, travmatik yaşantıların bireylerin çocukluk döneminden yaşlılık dönemlerine kadar uzanan geniş bir süreçte değişken oranlarda bulunduklarını ifade etmektedir. Psikotravmatolojinin yükselme ve sönme dönemleri insanlık tarihinin her aşamasında, etik değerleri olan ve olmayan ruh sağlığı uzmanları ile toplumsal kitlelerin oluşturduğu iki farklı kutuptaki yapılanma ile birlikte farklılaşım göstermektedir. Ruh sağlığı uzmanları ile akademisyenlerin profesyonel farkındalıkları, toplumsal merhametleri ve bilinç seviyeleri psikotravmatolojinin yükselme dönemleri ile eşlenikken, travma çalışmalarına olan direnç, duyarsızlık ve ana akım psikiyatrinin ilgisizliği ise sönme dönemleri ile eşleniktir (Öztürk, 2020; Öztürk & Derin, 2020; Öztürk, Erdoğan & Derin, 2021).

Psikotravmatoloji çalışmaları, travma odaklı yapılandırılan çok sayıdaki bilimsel araştırmalar ve olumsuz yaşam olaylarıyla ilişkili psikiyatrik bozuklukların psikoterapileri olmak üzere iki kategoride yürütülmektedir. Psikotravmatoloji, bilimsel araştırmalarının yanı sıra psikoeğitim ve bilişsel yeniden yapılandırma gibi temel terapötik modelleri destekleyerek travmatik yaşantıların proses edilmesi sürecinde bilişsel çarpıtmalarla ilişkili içeriklerin terapilerde optimal bir düzeyde çalışılmasını ve bireylerin realitelerini tekrar kazanmalarını sağlayarak bu terapilerin hem başarıyla hem de en kısa sürede bitirilmesini olanaklı kılmaktadır. Aynı zamanda psikotravmatolojik yaklaşım psikoterapilerde kültürel değerlere ve dinamiklere duyarlı bir perspektif benimseyerek bireylerin psikolojik yapısı üzerindeki temel belirleyiciler arasında yer alan bu kültürel karakteristiklerin, travmatik yaşantıların nötralize edilmesi odaklı bir zeminde çalışılmasına önem vermektedir. Bu perspektifte psikoterapistler, bireylerin inançlarını, değerlerini, fikirlerini ve tutumlarını hem yargılamadan önemseyerek hem kabul ederek hem de verdiği bu önem ve kabulü danışanlara fark ettirerek terapötik karşılıklılık zemininde tedavi sürecinin başarıyla sürdürülmesini sağlamak durumundadır (Öztürk, 2020, 2021; Öztürk & Derin, 2020).

Adli Psikotravmatoloji ve Uygulama Alanları

Ceza adalet sisteminde yer alan tutuklular ve hükümlüler ile gerçekleştirilen modern psikotravmatoloji çalışmaları, hakim ve yargıçlar başta olmak üzere adli sistemde çalışan profesyonellerin şeffaf, objektif ve doğru kararlar almalarında belirgin bir rol oynamaktadır. Bu süreçte psikotravmatolojik yaklaşım kapsamında uzmanlar adli sistem içerisine giren bireyler ile travma odaklı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirmekte ve bu görüşmeler neticesinde hem bireyler çok daha az sayıda ifade vererek daha az travmatize olmakta hem de bu kişilerden en kısa sürede en doğru bilgiler alınabilmektedir (Gudjonsson & Haward, 1998; Öztürk, 2020; Sigurdsson & Gudjonsson, 2004). Adli psikotravmatoloji, bireylerin suç işlemelerine ya da suçun mağduru olmalarına yol açan olumsuz yaşam olayları zemininde gelişebilen travma kökenli psikiyatrik hastalıkları

veya eşik altı tanı kriterleriyle seyreden psikopatolojilerin objektif ve bilimsel bir zeminde değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Adli psikotravmatolojik bir yaklaşım ile ceza adalet sistemi içerisindeki kişilerin travma odaklı adli görüşmeleri sistematik ve detaylı bir şekilde en kısa sürede gerçekleştirilebilmektedir (Bailey & Brown, 2020; Briere & Scott, 2015).
Proses ya da nötralize edilemeyen kronik ve kümülatif olumsuz yaşam olayları esnasında ya da hemen sonrasında; bireylerde dissosiyatif yaşantılar, travma sonrası stres bozukluğu reaksiyonları ve bu reaksiyonlar ve yaşantılarla karakterize travma ile ilişkili psikiyatrik bozukluklar gelişebilmektedir. Büyük oranda suçun mağduru az bir oranda ise suç faili olarak ceza adalet sistemine dahil olan dissosiye bireylerin adli psikotravmatolojik değerlendirmelerinin yapılması travmatize edici dinamiklerin yoğun bir şekilde yaşantılandığı günümüz toplumlarında temel bir gereklilik halini almıştır (Briere & Scott, 2015; Dierkhising ve ark., 2013). Hem mağdurlar hem de failler, travmatik bir olaya ilişkin açılan medeni ve ceza hukuku davalarının sıklıkla birer öznesi olmaktadır. Suç faillerinin ya da şüphelilerinin kümülatif ve kronik çoklu travma bildirme oranlarının oldukça fazla olması sebebiyle bu kişilerle yapılacak görüşmelerin adli psikotravmatolojik ve adli psikopatolojik bir zeminde gerçekleştirilmesi önerilmektedir (D'Andrea & Pole, 2012; Öztürl, 2020). Bu doğrultuda olumsuz yaşam olayları ile yakından ilişkili olan dissosiyatif yaşantıların ve travma sonrası stres bozukluğu belirtilerinin bu alanda çalışan ve yetkin olan ruh sağlığı uzmanları tarafından adli psiktravmatoloji perspektifinden analiz edilmesi, hem suç eylemlerindeki orijinin ortaya çıkartılması hem de faillerdeki travmatik komponentlerin adli olay üzerindeki etkilerinin ve rolünün net bir şekilde belirlenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir (Bailey & Brown, 2020).

Adli Psikopatoloji ve Uygulama Alanları

Adli psikopatoloji, ceza adalet sistemi içerisinde faillerin, psikiyatri ve klinik psikolojinin temel çalışma alanlardan biri olan psikopatolojik bir zeminde bilimsel açıdan değerlendirilmesidir. Adli psikopatolojinin ana çalışma alanları; şüphelilerin ve tutukluların psikopatolojik ve nöropsikolojik açıdan değerlendirilmeleri, faillerin antisosyal davranış örüntüleri, cezaevleri içerisinde hükümlülerin psikoterapilerinin krize müdahale ekseninde kısa bir sürede gerçekleştirilmesine yönelik terapötik yaklaşımların yapılandırılması ve suçun ortaya çıkmasına sebep olan travmatik olay esnasında ya da sonrasında bireylerde gelişebilen dissosiyatif bozukluklar ve travma sonrası stres bozukluğu gibi travma ile ilişkili ruhsal bozuklukların tedavi edilmesidir (Gudjonsson & Haward, 1998; Sigurdsson & Gudjonsson, 2004; Öztürk, 2020). Adli psikopatoloji, hem kronik çocukluk çağı travmaları ve kümülatif travmatik yaşantıların uzun dönemli sonuçlarının psikolojik ve hukuksal açıdan değerlendirilmesi hem de kriminal tutum ve davranışlar ile belirli oranda ilişki gösteren bazı ruhsal bozuklukların (karşıt olma-karşı gelme bozukluğu ve antisosyal kişilik bozukluğu gibi) suçun etiyolojisi üzerindeki rolünün araştırılması açısından önemli bir konuma sahiptir (O'Donnell, & Meaney, 2020; Wolf ve ark., 2019). Psikopatoloji, kronik çocukluk çağı travmaları, kümülatif travmatik deneyimler ve dissosiyatif yaşantıların suç ile ilişkisine dair bilimsel çalışmalar son yıllarda önemli bir ivme kazanmıştır. Bu eksende gerçekleştirilen bir çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki suça sürüklenen ergenlerin yaklaşık % 90'ının en az bir çocukluk çağı travmasına sahip olduğu ortaya çıkmışken (Dierkhising ve ark., 2013), başka bir çalışmada ise erken yaşta başlayan kronik çocukluk çağı travmalarının, suç davranışı ile yakın ilişki gösterdiği ve nötralize edilemeyen bu olumsuz yaşam olaylarının suçun ortaya çıkma ihtimalini iki kat arttırdığı saptanmıştır (Maxfield & Widom, 1996).
Bireylerin travmatik durum ve olaylara ilişkin sahip oldukları baş etme stilleri ve birincil bakım verenler olan ailelerin, çocuklarının karşılabilecekleri olağan travmatik yaşantıları ruhsal açıdan optimal bir seviyede nasıl yönetebileceklerine yönelik öğrettikleri strateteji ve tekniklerin niteliği, psikopatolojinin gelişme durumu üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Özellikle çocukluk ve ergenlik döneminde bu olumsuz yaşam dinamikleri ile karakterize dissosiyatif reaksiyonların yoğun bir şekilde yaşantılanması ve maladaptif duygu, düşünce ve davranışların yoğun bir şekilde ortaya çıkması, psikopatoloji ile yakından ilişkilidir (Silvers, Buhle, & Ochsner, 2014). Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının dışsallaştırılmış ve içselleştirilmiş ruhsal sonuçları bulunmaktadır. Karşıt olma karşı gelme bozukluğu, dürtü kontrol bozukluğu ve antisosyal kişilik bozukluğu gibi psikiyatrik tanılar dışsallaştırılmış travma kökenli psikopatolojileri oluşturmaktadır. Bu ruhsal bozukluklar yetişkinlik döneminde kriminalize davranış ya da şiddet içeren davranış örüntüleri ile adli sisteme yansıyabilmektedir (Blaustein, Pino, & Ellison, 2018). Travma ile ilişkili içselleştirilmiş reaksiyonlar ise duyguların olağan durumlardan fazla kontrol edilmesi veya bu duyguların ifade edilmekte zorlanılması neticesinde ortaya çıkan duygudurum bozuklukları ve somatizasyon bozukluğu ile kendini göstermektedir (Mervielde, Clerq de, De Fruyt, & Leewen, 2005).

Adli Psikotravmatoloji ve Adli Psikopatoloji Açısından "Görünürde Çelişkili Bilgi" ve "Gizleme Eğilimi"

Travma vakalarının hem klinik hem de adli görüşmelerinde dikkat edilmesi gereken iki odak nokta "görünürde çelişkili bilgi" ve "gizleme eğilimi"dir. Tecrübesiz ve klinik deneyimi yetersiz ruh sağlığı uzmanları tarafından travma vakalarının zaman zaman çelişkili algılanabilen bilgi ya da ifadeleri aslında sadece "görünürde çelişkili bilgilerdir". Dissosiyatif kimlik bozukluğu

gibi travma kökenli psikiyatrik bozukluk tanıları, vakalardaki erken yaşta başlayan kronik çağı travmalarının ve olumsuz yaşam dinamiklerinin varlığına dair oldukça açık ve net kanıtlardır. Bu kanıtlar, vakaların aktardıkları bilgilerin çelişkili olmasından ziyade doğruluğuna işaret etmektedir. Ruhsal açıdan normal: travmatize olmayan hafıza büyük oranda, sözel, öyküsel ve kronolojikken, travmatik hafıza ise duyusal, parçalı ve bedenseldir. Adli görüşmelerde bireylerin, karşısındaki uzmana güvenememesi sebebiyle travmatik olayı bir diğer ifadeyle suçu anlatmakta sorun yaşaması, anılarını travmatik hafızasından dolayı parçalı olarak aktarması ve bu yaşantıların kendisine acı vermesi sebebiyle büyük oranda bilinçdışına dissosiye etmesi ya da yok farzetmesi "gizleme eğilimleri" olarak tanımlanmaktadır. Vakaların yakınları tarafından tehdit edilerek korkutulması veya ifade anındaki anksiyetesinden ötürü suç olayına geçici bir süre amnezi geliştirmesi, suça ilişkin ayrıntıları ikinci ifadesinde aktaramaması veya diğer önemli detayların ikinci görüşmede hatırlanarak belirtilmesi, "görünürde çelişkili bilgi" ve "gizleme eğilimi" olarak algılanabilmektedir. Aslında gizleme eğilimleri ve görünürde çelişkili bilgiler, bireyin ifade ettiği travmatik yaşantılar sonrasında oluşmakta ve vakanın dissosiyojen doğası ile yakın bir ilişki göstermektedir. Psikotravmatoloji ve psikopatoloji alanındaki yetkin ruh sağlığı uzmanları, travma vakalarının gizleme eğilimlerini ve görünürde çelişkili bilgilerini kolay bir şekilde kavramakta ve bu vakaların ifadelerinde zaman zaman ortaya çıkan değişimlerin onların travmatik doğalarından kaynaklandığını fark etmektedirler (Öztürk, 2020, 2021; Öztürk, Erdoğan & Derin, 2021; Öztürk & Erdoğan, 2021; Öztürk & Şar, 2006).

Büyük oranda aile üyeleri tarafından gerçekleştirilen kronik çocukluk çağı travmaları sonucu ortaya çıkan dissosiyatif reaksiyonlar ile suç davranışları arasında anlamlı fakat düşük düzeyde bir ilişki bulunmaktadır (Webermann & Murphy, 2019). Stein, suçluların dissosiyojen doğalarına ve bölünmüş kişilik örgütlenmelerine yönelik psikososyal destek programlarının ceza adalet sistemi tarafından uygulanabilir ve efektif bir şekilde kullanılması gerektiğini önemle vurgulamaktadır. Bu psikososyal destek programlarının, adalet sisteminin cezalandırıcı tutumuna alternatif olarak yeniden suç işleme oranlarını azaltabilmesi yönünde entegre edilmesiyle bu uygulamalar, onarıcı adalet uygulamaları kapsamında etkin ve aktif bir şekilde kullanılabilecektir. Bu destekleyici psikososyal programlar, hem suç oranlarında belirgin azalmaların görülmesine destek olabilmekte hem de cezalandırıcı tutum yerine uyum odaklı ve daha az travmatize edici yeni stratejilerin geliştirilmesine öncül bir rehberlik sağlayabilmektedir (Blaustein, Pino, & Ellison, 2018). Adli psikopatoloji ve adli psikotravmatoloji; klinik psikoloji, psikiyatri ve adli bilimlerin hem bütüncül bir yönelimde hem de interdisipliner bir zeminde suçu önleme stratejileri ile ceza-adalet sistemine sirayet eden olaylara ilişkin en objektif, en şeffaf ve en adil yaklaşımı sunmaya yönelik bilimsel ve uygulamalı çalışmalar yürütmektedir.

Ceza Adalet Sisteminde Psikotravmatologların ve Dissoanalistlerin Önemi

Günümüzde ceza adalet sistemi tıp ve hukuk disiplinleri kadar psikotravmatoloji, klinik psikoloji ve klinik adli psikoloji alanlarından da önemli bilimsel kazanımlar edinmektedir. Ceza adalet sistemine yansıyan vakalardaki psikopatolojiyi fark edebilmek, travmatik yaşantıların bireyler üzerindeki dissosiyatif bozukluklar ve travma sonrası sonrası stres bozukluğu gibi uzun dönemli negatif ruhsal etkilerini saptayabilmek, faillerdeki nevroz-psikoz ayrımlarını yapabilmek ve gerekli olan durumlarda psikiyatrik tanı koyabilmek adına "Rorschach" gibi temel kişilik testleri ile zeka ve organisite testlerini kullanabilmek klinik psikoloji yönelimli profesyonel bir kariyer ile modern psikotravmatoloji bilgisini gerektirmektedir. Genel bir ifade ile psikotravmatoloji alanında ya da "travma ve dissosiyasyon" konusunda çalışmalarını yürüten ruh sağlığı uzmanları ve akademisyenler olarak tanımlanabilen "psikotravmatologlar", suç isnadı ile tutuklu olan veya yargı kararı ile hükmü kesinleşen bireylere ilişkin hem adli psikopatolojik hem de adli psikotravmatolojik eksende değerlendirmeler yaparak bu insanların kendine zarar verme davranışlarından intihar girişimlerine kadar uzanan akut ve kronik ruhsal reaksiyonlarına karşı krize müdahaleyi başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmektedir (Öztürk, 2020a; Öztürk, Erdoğan, & Derin, 2021).

Psikiyatri uygulamalarındaki uzun süreli hospitalizasyonların yanısıra tutukluluk durumları da travmatize bireylerdeki dissosiyatif yaşantıları yoğunlaştırabilmektedir. Ayrıca adli sistem içerisinde yer alan dissosiyatif vakalara ilişkin klinik ve teorik bilgi eksikliği sonucunda yanlış psikiyatrik tanılar konulması sebebiyle ruh sağlığı uzmanlarına tazminat davaları açılabilmektedir. Öztürk'e göre adli sistem içindeki dissosiyatif bozuklukların tedavi sürelerinin psikoterapistler tarafından gereksiz yere uzatılması ve sıklıkla bu kişilere dissosiyatif bozukluk tanısı yerine şizofreni, epilepsi, travma sonrası stres bozukluğu, borderline kişilik bozukluğu, şizoaffektif bozukluk ve bipolar bozukluk gibi yanlış tanılar konulması; "malpraktis", "nevroz-psikoz ayrımı", "ceza ehliyetinin değerlendirilmesi", "malulen emeklilik" ve "vesayet altına alma" hususları açısından önem teşkil etmektedir (Öztürk, 2018; 2020; 2021). Suç işleyen bireylerin travmatize doğaları sebebiyle psikodissosiyojen karakteristiklere sahip olabileceği göz ardı edilmeyerek bu kişiler ile klinik yönelimli ve travma kökenli bir konsültasyon yapılması gerekmektedir. Bu aşamada klinik psikologların ve psikiyatristlerin hem ceza adalet sistemi içerisinde daha etkin rol almaları hem de ihtiyaç duyulduğu takdirde travma ile ilişkili psikiyatrik bozuklukların tanıları ve tedavileri konusunda

psikotravmatologlardan ve dissoanalistlerden destek talep etmeleri ve onlardan süpervizyon almaları temel bir gerekliliktir (Brand, Schielke & Brams, 2017; Öztürk, 2018; 2020a).

Kaynaklar

Bailey, T. D., & Brown, L. S. (2020). Complex trauma: Missed and misdiagnosis in forensic evaluations. Psychological Injury and Law, 13(2), 109-123.

Blaustein, J., Pino, N. W., & Ellison, G. (2018). Crime and development in the Global South. In The Palgrave Handbook of Criminology and the Global South (pp. 205-221). Palgrave Macmillan, Cham.

Brand, B. L., Schielke, H. J., Brams, J. S., & DiComo, R. A. (2017). Assessing trauma-related dissociation in forensic contexts: addressing trauma-related dissociation as a forensic psychologist, part II. Psychological Injury and Law, 10(4), 298-312.

Briere, J., & Scott, C. (2015). Complex trauma in adolescents and adults: Effects and treatment. Psychiatric Clinics, 38(3), 515-527.

D'Andrea, W., & Pole, N. (2012). A naturalistic study of the relation of psychotherapy process to changes in symptoms, information processing, and physiological activity in complex trauma. Psychological Trauma, 4(4), 438–446.

Dierkhising, C. B., Ko, S. J., Woods-Jaeger, B., Briggs, E. C., Lee, R., & Pynoos, R. S. (2013). Trauma histories among justice-involved youth: Findings from the National Child Traumatic Stress Network. European journal of psychotraumatology, 4(1), 20274.

Everly, G. S. (1993). Psychotraumatology: A two-factor formulation of posttraumatic stress. Integrative Physiological and Behavioral Science, 28(3), 270-278.

Gudjonsson, G. H., & Haward L.R.C. (1998). Forensic psychology: a guide to practice. London: Routledge.

Maxfield, M. G., & Widom, C. S. (1996). The cycle of violence revisited 6 years later. Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine, 150, 390–395.

Mervielde, I., Clerq, B. de, De Fruyt, F. & Leeuwen, K. van (2005). Temperament, personality, and developmental psychopathology as childhood antecedents of personality disorders, Journal of Personality Disorders, 19, 171-201.

O'Donnell, K. J., & Meaney, M. J. (2020). Epigenetics, development, and psychopathology. Annual Review of Clinical Psychology, 16, 327-350.

Öztürk, E. (2018). Travma Merkezli Alyans Model Terapi: Dissosiyatif Kimlik Bozukluğunun Psikoterapisi. E. Öztürk, (Ed.), Ruhsal Travma ve Dissosiyasyon içinde (31-38). Ankara: Türkiye Klinikleri.

Öztürk, E. (2020). Travma ve Dissosiyasyon: Psikotravmatoloji Temel Kitabı (2. Baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi. 1-210.

Öztürk, E. (2021). Trauma based alliance model therapy. Medicine-Science, 10(2), 631-50.

Öztürk, E., & Derin, G. (2020). Psikotravmatoloji. Aydın İnsan ve Toplum Dergisi, 6(2), 181-214.

Öztürk, E., & Erdoğan, B. (2021). Dissociogenic components of oppression and obedience in regards to psychotraumatology and psychohistory. Medicine-Science, 10(3), 1059-1068.

Öztürk, E., Erdoğan, B., & Derin, G. (2021). Psychotraumatology and dissociation: A theoretical and clinical approach. Medicine-Science, 10(1), 246-254.

Öztürk E., & Şar, V. (2006). “Apparently normal” family: A contemporary agent of transgenerational trauma and dissociation. J Trauma Practice. 4(3-4): 287-303.

Sigurdsson, J.F., & Gudjonsson, G.H. (2004). Forensic psychology in Iceland: a survey of members of the Icelandic Psychological Society. Scandinavian Journal of Psychology, 45, 325-329.

Silvers, J. A., Buhle, J. T. & Ochsner, K.N. (2014). The neuroscience of emotion regulation: basic mechanisms and their role in development, aging and psychopathology. New York: Oxford University Press.

Webermann, A. R., & Murphy, C. M. (2019). Childhood trauma and dissociative intimate partner violence. Violence against women, 25(2), 148-166.

Wolf, E. J., Logue, M. W., Morrison, F. G., Wilcox, E. S., Stone, A., Schichman, S. A., ... & Miller, M. W. (2019). Posttraumatic psychopathology and the pace of the epigenetic clock: a longitudinal investigation. Psychological medicine, 49(5), 791